

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Iac. Chiffletii De Linteis Sepulchralibus Christi
Servatoris Crisis Historica**

Chifflet, Jean-Jacques

Antverpiae, 1624

Cap. XXVIII. De sepulchralibus Christi Domini fasciis distinctiùs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64456](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64456)

cadauera, decenter ornare, illis adhærescere, amicè complecti, lauare accuratè, & linteo funebri inuoluerè non grauati sunt. Idem mos etiamnum hodie viget per vniuersam Galliam & Germaniam, nisi quòd corpora ibi linteis toralibus obuoluta consuuntur, non verò institis obligantur. Fortè igitur alicubi Martyris cuiuspiam prisci æui, aut alterius viri sancti Sudarium, pro Christi Sudario colitur.

CAPVT XXVIII.

*De sepulchralibus Christi Domini fasciis
distinctiùs.*

FASCIA, *Λωία*, sumitur pro quouis vinculo plectili & lineo, *ἄπὸ τῆς Λωίης*, quod est *extendere*, quia in longum extenditur, latitudine angusta. Eâ stringebantur olim vel quædam corporis partes, vel corpus vniuersum. In capite dicta est Syriacè *ܡܝܬܪܐ* mitra, Græcè *διάδημα*, Latine *vitta*, de quâ intelligendus Dio Chrysostomus, Or. 66. de Gloria. ubi ait: *Si quis alius caput illasum fasciis obligaret, omnibus esset ludificatui; Regibus tamen id honestum putant, & multa hominum millia pro eo linteolo mortem oppetierunt.* Vittati quoque fuerunt Sacerdotes & Poëtæ; & capillos in capite mulieres colli-

Y ga-

^a De lingua Lat.
^b 7. Ænei.
^c 1. de Nuptiis.

gabant fasciolâ, quam ^a Varro *textam* vocat, ^b Virgilius *crinalem vittam*, ^c Martianus Capella *vinculum sociale crinium*. Fasciam pectoris Glossæ veteres vertunt *ἠθόδεσμον*, *pectorale vinculum*, quo cohibebant sinum puellæ; quas matres studebant esse

Terentius. *Demissis humeris, vincto pectore, ut graciles essent.*

Lib. 8. cap. 57.
De auro & arg. leg.
In 7. Theb.

Adhibitæ sunt etiam in calceatu fasciæ, Plinio auctore. Iureconsulti vocant *fascias crurales* & *pedules*, quas reponunt inter ornamenta muliebria; in quibus censenda quoque est *instita*, Lutatius Placidio, *fasciola quæ imam stolæ partem suo pingit ornatu.*

In Orthograph.

Procem. lib. 7.

Truncum corporis vniuersum, cum artibus supernis & infernis, strinxerunt in infantibus *ἡ ἀργύρα*, siue *ἀργυρώματα*, Auctori Etymologici, *ἡ πρώτη φασκία*, *prima fasciæ*; Bedæ *cunabula*, siue *panni infantis*. Ab hoc lucis rudimento, inquit Plinius, *hominem vincula excipiunt, & omnium membrorum nexus*. Itaque feliciter natus iacet, *manibus pedibusq; deminctis, flens animal, ceteris imperaturum; & à suppliciis vitam auspicatur, unam tantum ob culpam, quia natum est*. Infantem primis constrictum vinculis hîc exhibemus, ex marmoreâ pilâ veteri, Româ Antuerpianam

piam aduectâ, in ædes Petri Pauli Rubenij, rerum antiquarum seduli spectatoris.

Fascias infantiae Saluatoris, (sive *pannos, quibus innoluit eum Virgo Mater*, habuit Eudoxia Theodosij coniux à Iuuenale Ierosolymitano Episcopo; quas deinde ab Eudoxiâ acceptas, Pulcheria Augusta collocavit in templo τῶν ὁδογῶν, *via ducum*, cum imagine B. Virginis à S. Lucâ depictâ. Anniuersariam diem festam, Augusti tricesimam primam, à Christiano populo ipsis actam, testantur encomia Patrum, apud Lipomanum, eâ die in Ecclesiâ recitari solita. Hodie creduntur diuisæ variis locis. Habentur Romæ in templo S. Mariæ Maioris, Constantinopoli illuc allatæ: Duaci, in templo S. Amati: Augustæ Vindelicorum, in æde

Lucæ c. 2.
Baron.
an. 439.

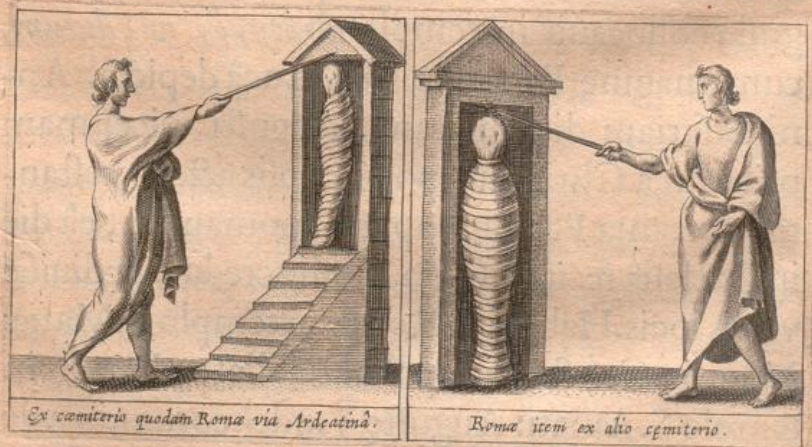
Niceph:
l. 14. c. 2.
Baron.
453. n. 22

Tom. 6.
31. Aug.

Nec propriis fasciis defuncti caruere : æquum
quippe erat, hominem redire ad sua initia, vt
quemadmodum lucem auspicatus fuerat, ita &
iaceret mortuus; non tantū in cunis, sed in sepul-
chro etiam vincula pateretur. Hesychius vocat
ἐπιθανάτια ἐντετυλυμνά, postremas illas institas,
quarum interuentu cadauera linteis commodiùs
obnuberētur. Ægyptios vinculis vsos in sepelien-
do, scripsit Herodotus, & obseruauit in Ægypto
Princeps Radziuilus. Nos quoque Venetiis cada-
uera condita vidimus, è vicinis Cairo sepulchre-
tis (è quibus mumia peti solet) allata, quæ simili-
bus tæniis circumligata erant. Romæ in quibus-
dam cœmeteriis obseruatae sunt hæ figuræ, rudi
manu adumbratae.

Lib. 2.

Epist. 3.

An

An Mercurij in vmbas mortuorum imperium
habentis, & qui

*Traditur extinctas sumptæ moderamine virgæ
In lucem reuocasse animas?*

Prud. 1.
contra
Symm.

Sanè, cùm imagines reliquæ in catacumbis illis
Christianæ sint, & resurrectionem sæpiùs repro-
mittant; vti Ionæ viui è ventre ceti prodeuntis,
Danielis inter leones intacti, trium Puerorum in
fornace Babylonicâ à morte seruatorum; credi-
derim ego has ad Lazari fuscitationem potiùs re-
ferendas, quam primi Christiani, in spem resur-
rectionis, sepulchris suis insculpi voluerint vel
appingi. Atque ita censuit Ioannes Macarius in
suis Hagioglyptis nondum editis. *Dum vides*
(inquit) ediculam instar templi cuiusdam, aut sacelli,
ad quam gradibus ascenditur, in cuius vestibulo velut
puerulus inuolutus fasciis erectus; quem virga quidam
adstans attingit: infans ille, Lazarus est; edicula, mo-
numentum; virga tangens, Christus, qui Lazarum
excitat à mortuis. In virgâ nihil hæreo, quæ pote-
statis miraculorum effectricis haud dubiè sym-
bolum est: non item in ratione inuolucris, quæ Ca-
pitibus septimo & octauo satis superque explica-
ta: sed ad illam puerilem staturam, dico, reddi-
tum suis initiis, & quasi renascentem Lazarum,
rectè hoc modo pingi potuisse; quem scribit Ioan-

Orat. in
Public. &
Phar.

nes Constantinopolitanus, *in monumento cunabulis inuolutum; & Basilius Seleucia Episcopus, tamquam è sepulchro natus, & cunarum fasciis impeditum.* sic enim ille: Εἰς τὸν αἰετὴν νεκρὸς τετραήμερος, τὰ τῶ θανάτου περικείμερος σύμβολα· καὶ τὸν θαλάσσινον ἀποδυσάμερος, πρὸ τῆς σοφῆς ἡλλάξεο, ἀλλ' ἐφίσατο ταῖς κειμαῖς, ὡς ἐν τῷ τάφῳ τεχθεὶς, ἔμψυχον φέρων τὰ σπάργανα: *Inde exiiebat mortuus, quatruiduanus, mortis circumferens symbola; & cum expoliasset se morte, sepulchri stolam non mutauerat, sed adstabat cum fasciis mortuariis, tamquam è sepulchro natus, & post partum ferens infantia fascias.*

Cap. 19.

Sacrosanctum Christi corpus exanime, sudario velatum, & aliis linteaminibus inuolutum, fasciis eiusmodi obuinctum fuisse, indicat verbum ἐδησαν, *ligauerunt*, in Ioannis Euangelio, quod futuram planè excludit à Iudaico ritu, iuxta quem Lazarus ligatus fuerat manus & pedes κειμαῖς, hoc est, (vt Lexicum vertit) *fasciis sepulchralibus*, quæ ex telâ confectæ erant, linteo inciso, non per transuersum, sed in longitudinem, sicut in textum est, sectione ad stamen directâ, vt vult Galenus.

Lib. de
Fasciis.

Iuuenius Poëta de Lazaro:

*Nec mora, connexis manibus pedibusq̄, repente
Procedit tumulo, vultum cui linea texit,
Et totum gracilis connectit fascia corpus.*

Basi-

Bafilus Oratione de eodem: Παρῆν ὁ Λάζαρος τρώ-
 παυον αὐτοχέδιον κτ' τῶ θανάτῳ φερόμενος. παρῆν μηδὲ
 τῶν ὀνηταφίων κρείων καταλείψας τὸν ἄδην. δεδεμηρύσθ
 ἐξήλθεν· ἔγδ' πόδες ἔφερεν, ἀλλὰ χάρις ἐπέβρωσε: *Aderat*
Lazarus, velut extemporaneum trophaeum, aduer-
sus mortem se proferens. aderat, ne infernum qui-
dem relinquens heredem fasciarum sepulchralium. li-
gatus prodiit: non enim pedes ferebant, sed gratia de-
derat alas. Nonnus de Christo Domino:

Λεπταλέαις ὀθήοισιν ἐμιτρώσαντο θανάτῳ
 Σῶμα, πολυπλέκτῳ ἐλίκων εὐώδει δεσμῶ,
 Ὡς ἔθ' Ἐβραίοις ἐπιτύμβια δεσμὰ φυλάσσειν:
Tenuibus linteis circumdederunt mortui corpus,
Multiplici circumuolutionum fragrante vinculo,
Ut mos est Iudæis sepulchrales ritus seruare.

Augustinus memorat *institas, quibus totum corpus* Lib. 3.
Conf. E-
uang. c. 7.
Christi alligatum est. Et Pulcheria Augusta fascias
 illas Christi Domini, quas resurgens reliquit in
 monumento, sedulo à fidelibus conseruatas col-
 locauit vnà cum tumulo Domini in templo Sa-
 pientiae à se exstructo. *Pulcheria opus est* Lib. 1 4.
cap. 2.
(inquit Nicephorus) sacrum Dei Genitricis templum, quod
Blacherna dicitur, dignum illà ipsà Verbi Matre,
quod inhabitaret iudicatum domicilium, sicuti fi-
lio eius, quod Sapientia vocatur, cuius diuinum tu-
mulum, & sepulchrales fascias inuentas, cum ve-
 nera-

176 DE LINTEIS SEPVLCHR. CHRISTI
*neratione maximâ ibi reposuit. Audio partem illa-
rum adhuc seruari in Aquitanicæ Galliaë ciuita-
te Albiensi.*

CAPVT XXIX.

*E quo lino texta sint sepulchralia lintea Christi
Domini, & quo textur a modo.*

Lib. 19.
cap. 1.

Lib. 5.
cap. 113.

LINVM, quasi λείον, *lene & equabile*, significa-
tione latâ sumitur pro omni eo quod aptum
est ad textrinam, siue id submini strentherbæ, fru-
tices, arbores, siue etiã lapides. Plinius Asbestino
lino principatum tribuit in orbe toto, quòd igni-
bus non absumeretur, vnde *uimum* vocabant:
mappæ ex eo ardentes visæ in focis conuiuiorum,
sordibus exustis, splendescentes igni magis, quàm
possent aquis: rarum fuit inuentu, & difficile tex-
tu, propter breuitatem; è quo tamen olim Re-
gum funebres tunicæ, fauillam corporis separa-
bant ab reliquo cinere. Hoc ego linum non ex
plantâ confectum puto, sed ex Amiantho lapide
Cyprio, qui malleis contusus, excussâ terreâ su-
perfluitate, capillamentis suis lini speciem retinet,
atque in telam textur: hinc vela, quæ ignibus in-
iecta ardent quidem, sed inuicta flammis splen-
didiora exeunt, auctore Dioscoride. Hoc vsum
Athe-